

Edukacja uczniów zdolnych w wybranych krajach Europy

Opracowanie na podst. wywiadu z prof. W. Limont, Gazeta Szkolna nr 11/2009

Najbardziej popularne koncepcje wspierania ucznia zdolnego to kształcenie integracyjne i specjalne. Istnieją klasy lub szkoły specjalne dla uczniów o ponadprzeciętnych zdolnościach. W Polsce przykładem takiego systemu kształcenia może być Gimnazjum i Liceum Akademickie w Toruniu. Patronuje tej szkole prof. Wiesława Limont z UMK w Toruniu.

W Finlandii i we Włoszech stosowany jest model edukacji integracyjnej z dużym nastawieniem na indywidualizację nauczania. Jednak w przeciwieństwie do Finlandii, gdzie koszty edukacji w całości pokrywa państwo, we Włoszech indywidualne zajęcia pozalekcyjne opłacane są przez rodziców.

Słowacja specjalizuje się od lat w tworzeniu szkół specjalnych dla zdolnych. Autorką projektu „APROGEN” jest Jolanta Laznibatova – założycielka i dyrektorka szkoły w Bratysławie. Projekt finansowany jest przez Ministerstwo Edukacji. Ideą jest wyszukiwanie i wspieranie rozwoju uczniów zdolnych od przedszkola do matury.

Dzięki współpracy z Funduszem Wyszehradzkim do szkół specjalnych przyjmowani są także uczniowie z zagranicy. W projekcie uczestniczy 28 szkół, gdzie prowadzone jest kształcenie uczniów zdolnych.

Czesi utworzyli w Pradze tzw. Centrum ds. Zdolności. W Saksonii w 2008r powstało Centrum Doradcze, którego zadaniem jest konsultowanie spraw dotyczących rozwoju szkół kształcących uczniów zdolnych, zarządzanie sieciami, wspomaganie szkoleń, pomoc w nowym modelu pracy z uczniami zdolnymi i ich rodzicami. Wspieranie talentów ma stać się częścią programu, profilu działania całej szkoły.

Węgrzy zaś stworzyli specjalną strukturę dla uczniów szczególnie zdolnych. Jest to rozwiązanie systemowe, w którym znaczące miejsce zajmuje również współpraca z uczelniami.

W Anglii realizowane są programy G&T (*Gifted and Talented*).

Są to specjalne programy edukacyjne dla szczególnie uzdolnionych, realizowane w postaci dodatkowych, wzbogaconych ofert i modułów.

W Niemczech Kurt Heller opracował autorski model zdolności. Opierał go na założeniu, że każdy uczeń jest zdolny i przy dobrej stymulacji każda zdolność może przerodzić się w talent. Stworzono narzędzia diagnostyczne oraz specjalne programy edukacyjne dla szkół w oparciu o jego program.

Znane są także od lat poczynania **Rosji i Ukrainy** w kształceniu uczniów wybitnie zdolnych. Szkoły specjalne tworzy się głównie dla uczniów uzdolnionych z matematyki i fizyki. Weryfikacją zdolności specjalnych uczniów są liczne olimpiady i konkursy organizowane w tych krajach.

We Francji, gdzie podobnie jak u nas, trwa reforma edukacji prof. Todd Lubert utworzył w 2009 r. Centrum Innowacji w Edukacji. Jest ono finansowane ze środków ministerstwa edukacji. Na całym świecie powstają centra wspierające kształcenie uczniów zdolnych, często w formie szkół letnich (wakacyjnych).

USA. Na wzór *Centre for Talentem Youth*, utworzonym na Uniwersytecie Johnsa Hopkinsa w USA powstały Centra uniwersyteckie w Hiszpanii na Uniwersytecie w Nawarra i w Irlandii na Uniwersytecie w Dublinie.

Przedstawiając bardzo skrótowo jak wygląda proces kształcenia uczniów zdolnych w wybranych krajach Europy warto dodać, że jedynie w **Europejskim Stowarzyszeniu ds.**

wybitnych Zdolności (ECHA) kształcą się nauczyciele uczniów zdolnych. Otrzymują oni tytuł magistra edukacji uczniów zdolnych.

Jakie są rozwiązania w kształceniu uczniów zdolnych? – wybrane przykłady.

W krajach Europy, które odnoszą sukcesy w edukacji, np. w szkołach **Finlandii**, obok najważniejszych przedmiotów np. fińskiego, matematyki i języków obcych, istnieje szeroki wachlarz aktywności do wyboru. Uczniowie wybierają sobie przedmioty, których uczą się w ramach zajęć fakultatywnych i sami (w porozumieniu z nauczycielem opiekunem) układają swój indywidualny tygodniowy plan lekcji. Jeśli uczeń chce zająć się dłużej matematyką lub historią może to zrobić. W kolejnym tygodniu wróci do przedmiotów, których musi uczyć się określoną ilość godzin w ciągu danego roku. Zlikwidowanie pomieszczeń klasowych, zniesienie klas i otwarte nauczanie jest w tej chwili gorącym tematem reformy oświaty przeprowadzanej w Danii. Tworzone są klasy dla uczniów o zdolnościach kierunkowych bez względu na wiek i etap nauczania. Przykład:

Jesteśmy klasą międzynarodową, w programie są podróże do różnych krajów i nauka siedmiu języków obcych, a także ekonomii i biznesu. To świetne, że mogę uczyć się tego, co mnie naprawdę interesuje.

Również **Szwecja** znajduje się na drodze ku społeczeństwu naukowemu. Znajduje się ona na pierwszym miejscu listy krajów innowacyjnych Unii Europejskiej. Od dawna szkoły wspierają kraj w kroczeniu ku samodzielności. Gimnazjum w Sztokholmie- specjalizuje się w przedmiotach przyrodniczych i gospodarce. Mimo to warsztaty teatralne są jak najbardziej w programie lekcji. Istnieje więc oferta dla uczniów zdolnych w dziedzinach pokrewnych do obszaru ich zainteresowań, po to, aby mogli wszechstronnie się rozwijać.

Wybrane LINKI do obszaru „uczeń zdolny”:

<http://www.oeiizk.edu.pl/wychowawca/rzeznicka/uczdzd.htm>

bibliografia publikacji w USA:

<http://www.tip.duke.edu/about/research/bib.html>

PROGRAM dla uzdolnionych w USA / John F. Feldhusen ; tł. Renata Nowicka // *Edukacja i Dialog*. - 1994, nr 2, s. 53-54